

ALLAH SEVGİSİ

A) HER ŞEY O'NDAN ÖTÜRÜ SEVİLMELİ.....	1
B) VARLIĞIN ÖZÜ VE ESASI ALLAH SEVGİSİDİR.....	2
C) ALLAH SEVGİSİNİN İKİ MANASI.....	3
D) SAHIP OLDUĞUMUZ MUHABBET, HAKIKİ SAHİBİ OLAN ALLAH'A VERİLMELİDİR.....	3
E) ALLAH SEVGİSİNİN İKİ NETİCESİ: SÜNNET-İ SENİYYEYE İTTİBA VE ALLAH'I KULLARINA SEVDİRMEK.....	5
ÖZET:.....	6

Her şey O'ndan Ötürü Sevilmeli

Mü'minlere gelince onlar, her şeyden önce Allah'ı severler ve başkalarına karşı alâkayı da O'nun sevgisine bağlarlar, sevgileri O'ndan ötürüdür. İnananlar, her şeyden evvel ve her şeyin önünde, mutlak Mahbub olarak Allah'a gönül verir; sonra da O'ndan ötürü, başta Peygamber Efendimiz olmak üzere bütün nebîleri ve velîleri severler. Nebîleri ve velîleri severler; çünkü onlar, Cenâbı Hakk'ın maksatlarını takip ve temsil ederler ve O'nun yeryüzündeki halifeleri olarak dünyanın imar ve tanzimine nezarete bulunurlar. Mü'minler, nebîleri ve velîleri severken meseleyi Allah sevgisine bağladıkları gibi anne-baba, gençlik, bahar gibi şeylere karşı sevgilerini de onların Allah'la münasebetlerine bağlarlar. Mesela; bu âlemi, Allah'ın güzel isimlerinin bir tecelligâhı ve öteki dünyaların da bir mezraası olması açısından severler.

Evet, kendi mertebe ve seviyelerine göre mü'minlerin Allah sevgileri de, başkalarına karşı aşk u alakaları da izafîdir. **Çünkü, sevgi, marifetin bağrında boy atar, gelişir; herkes ilim ve irfanı nisbetinde bir sevgi derinliğine ulaşır. Kim Cenâb-ı Hakk'a ne kadar inanıyorsa O'nu işte o kadar sever.**

Eğer bir insan, bütün eşyayı O'nu anlatan bir dil olarak görüyor, her şeyi O'ndan kabul ediyorsa; canlı-cansız her varlığı bir yönüyle O'nu gösteren, O'nu aksettiren aynalar şeklinde, O'nun mir'âtı olarak değerlendiriyorsa, üzerlerinde O'nun mührünü gördüğü, O'nun kudretini okuduğu, O'nu müşâhede ettiği ve O'nu duyduğu aynalara karşı alaka duyması da O'ndan ötürüdür. Şu kadar var ki, insan O'na karşı ne kadar alaka duyuyorsa, o aynalara karşı alakası da o kadar derin olur. Bundan dolayı bazı büyükler, belki de bu münasebeti sezmeden doğrudan doğruya eşyaya karşı derin bir alaka duymuşlardır. Yani, bir yaprağa karşı dahi derin bir alaka duymuş, bir çöpe bile kıymet vermiş; onda, O'na dair çok değişik şeyler müşahede etmiş.. etmiş fakat, ilk anda o münasebetin farkına varamamışlardır. O münasebetin farkına vardıkları zaman da gönülden bir “oh” çekmiş, derin bir huzur nefesi almışlardır. Üstad hazretlerini bu mevzuda değerlendirme bize düşmez, onun ufku çok derindir, biz ona yetişemeyiz. Fakat, ister bir tefekkür hazinesi olan Yirmidördüncü Mektup'taki ifadelerine, ister Yirmialtıncı Lema'daki ricâlara, isterseniz de Hastalar Risalesi'ndeki devalara bakın; onun bazı ızdıraplarına, gurbetinden şikayet ettiği bazı hallerine şahit olacak ama bütün o sözleri aslında varlığa karşı derin bir aşk u alakanın ifadeleri olarak okuyacaksınız. Önceki ızdırap ve gurbet gamzeden cümlelerin daha sonra huzur ve kurbet nağmelerine dönüştüğünü fark edeceksiniz. Nazarlarını eşyadan kurtarıp onların sahibine çevirdiği zaman, elem ve ızdıraplarının gittiğini, onların sebep olduğu yaralara adetâ merhem sürüldüğünü, her derde bir deva yaratan Allah'ın onun muvakkat gurbetlerini, elem ve hicranlarını da kendi varlığını duyurmak suretiyle ve ebedi saadet inancıyla izale ettiğini göreceksiniz.

Bu açıdan, insanların Cenâb-ı Hakk'a karşı aşk u alakası farklı farklıdır ve her kulun Allah'a karşı alakası onun irfanı ölçüsündedir. Aynı zamanda bu alaka, Cenâbı Hakk'ın o kula karşı teveccühünün de bir

ifadesidir. **Allah'ı delice seven bir insan bilmelidir ki; Cenâb-ı Hakk'ın da o insana o ölçüde bir teveccühü vardır.** Evet, insan Allah'ı gerçekten seviyor, O'na "Sensiz edemem" diyebiliyorsa, onun da Allah indinde öyle bir yeri vardır. **Allah indinde yerinizin nasıl olduğunu öğrenmek istiyorsanız, Allah'ın sizin yanınızdaki yerine bakın.** Sizin için O bir aşk, iştıyak ve cezbe kaynağı ise; O'nun arzusu ile oturup kalkıyorsanız; bir yönüyle, her şeyde O'nu görmeye çalışıyor, çehresine baktığınız her varlık hakkında "Bundan O'na dair nasıl bir emare çıkarabilirim" diye düşünüyorsanız, O'nun nezd-i Ulûhiyette sizinle - bikem u keyf- öyle bir münasebeti var demektir. O'nun öyle bir münasebeti olunca, mele-i âlânın da öyle bir münasebeti olur. Dolayısıyla mesele **tedellî'** ile başlar; sizinki öyle bir tedellîye sadece bir cevaptır. *Fakat, eğer bir insanın Allah'a karşı o denli bir aşk u alakası yoksa, o bilmelidir ki; onun teveccühten nasibi de ona göredir. Böyle bir insanın da, "Eğer O Şems-i ezelî ve ebedî bana teveccüh buyursaydı, bende de sevgi ve aşk u alaka adına bir parlaklık olması gerekmez miydi?.." diye düşünmesi ve ilahî teveccühleri alabilmek için yapması gerekenler ne ise onları yerine getirmesi lazımdır. Çünkü o, ancak böyle düşünür ve meselenin gereğini yaparsa, içinde bulunduğu karanlık atmosferden sıyrılabilir. Meseleye böyle bakmazsa sıyrılamaz; hep o karanlık atmosferde kalır. Mesele O'nda başlasa ve O'ndan bize gelse de, bizim liyakatimiz ve O'ndan gelecek üns esintilerine, ilahi tecellilere gönlümüzü açık tutmamız da çok önemlidir.* (Ümit Burcu)

Varlığın Özü ve Esası Allah Sevgisidir

Allah sevgisi her şeyin başı ve bütün sevgilerin de en saf, en duru kaynağıdır. Hep O'ndan akar gelir, akıp gelecekse sinelerimize şefkat ve muhabbet. O'nunla olan alâkamız sayesinde güçlenip pekişecektir her türlü insanî münasebet. Allah sevgisi bizim dinimiz-imanımız, odur cesetlerde canımız. Yaşadığımızda hep onunla yaşadık. Günümüzde de eğer yaşamayı düşünüyorsak ancak onunla yaşayabiliriz. Varlığın özü, esası O'nun sevgisidir; neticesi de Cennet şeklinde o ilâhî muhabbetin bir açılımı. O sevgiye bağlı yaratmıştır yarattığı her şeyi ve sevilme zevk-i ruhanîsine raptetmiştir varlık ve insanlarla münasebetini.

Muhabbetin tecellî alanı ruhtur; biz onu nereye ve neye yönlendirirsek yönlendirelim o hep Allah'a müteveccihtir; kalbteki dağılma ve kesrette boğulmaların ızdırabı ise bize ait, bize râcidir. Her şeye karşı duyduğumuz ve duyacağımız sevgi ve alâkayı tamamen O'na bağlayıp aşk u muhabbeti gerçek değerine ulaştırabildiğimiz takdirde, hem değişik dağınıklıklara düşmekten kurtulacak hem de dış yüzleri itibarıyla sevilip alâka duyulan şeylerden ötürü şirke düşmemiş olacağız; olacak ve bütün varlığa karşı muhabbet ve münasebetlerimizde doğru yolda yürüyenler gibi kalacağız.

Sevgi, mârifetin bağrında boy atar, gelişir; mârifet ilimle ve iç-dış ihsaslarla beslenir. Arif olmayan sevemez; ihsasları kapalı bilgisizler de mârifete eremez. Bazen sevgi Allah tarafından kalbe atılarak iç ihsasların harekete geçirilmesi de söz konusu olabilir –ki hepimiz bazen böyle ekstradan lütuflar bekleriz– ancak, plânlarını harikuladeliklere bina ederek durgun bir bekleme başka, kıvrım kıvrım sancı içinde aktif bekleme daha başkadır. **Hak kapısının sadık bendeleri beklentilerini harekete bağlar, dinamik bir duruşa geçerler;** geçer ve o durgun gibi görülen halleriyle cihanlara yetecek bir enerji üreterek müthiş aktiviteler ortaya koyarlar. (ÖKBH, Allah sevgisi)

¹ İnme, eğilme. Bütün güzelliklerin kaynağının Allah olması hakikati. Bütün güzel hasletler bize Allah tarafından verilir. Biz de O'nun verdiği o güzel hasletle, Allah'a teveccühte bulunuruz. Sevgi, aşk, rıza gibi. Mesela, önce O sever, sonra da biz O'nun sevmesinin bir tezahürü olarak O'nu ve mahlûkatı severiz.

Allah Sevgisinin İki Manası

Allah sevgisi dediğimiz hususun, biri O'nu sevmek, diğeri de O'nun tarafından sevilme olmak üzere iki mânâsı vardır. Kur'ân-ı Kerim, bu iki hususa temas sadedinde **يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ** “O onları, onlar da O'nu severler.” (Maide Süresi, 5/54) der, hem Zât-ı Ulûhiyetin hem de kulların seven olduklarını ifadenin yanında sevildiklerini de hatırlatır. Elbette ki böyle bir sevgi bizim kendi aramızda olan aşk u muhabbetten çok farklı bir şeydir. **O'nun kullarına sevgisi rıza televvünlü bir teveccüh ve âkıbetleri itibarıyla bir taltif; mü'minlerin O'na karşı aşk u iştiyakları ise, bütün güzelliklerin, kemallerin, iltifatların, ihsanların... biricik sahibi olması açısından**dır. (KZT-4, Allah ve Uluhiyet Hakikati)

Birinci vasıf: “Allah onları sever.” Yeryüzünde onlar için hüsn-ü kabul va'z eder. Allah, Cibril'e, “Ben onları seviyorum sen de sev” demiştir. Cibril de bütün meleklerle: “Allah şu kavmi seviyor siz de sevin” diye nida etmiştir. Ve melekler de insanların gönlüne aynı ilhamda bulunmuştur. Hadîsin ifadesiyle artık onlara yeryüzünde sevgi konulmuştur. Artık herkes onların gözünün içine bakmaya başlar... Söyledikleri tesir eder ve hemen yerine getirilir. Teklifleri emir kabul edilir. Emir verdikleri zaman da hemen gönüllerde ve vicdanlarda ma'kes bulur.

İkinci vasıf: “Onlar da Allah'ı sever.” Zaten Allah tarafından sevilmenin ölçü ve alâmeti de Allah'ı sevmektir. Kim Allah'ı ne kadar seviyorsa, Allah tarafından da o kadar seviliyor, demektir. İşte bu kavmin ikinci vasfı onların, Allah âşığı insanlar olmalarıdır. (Kitap ve Sünnet Perspektifinde Kader)

Sahip Olduğumuz Muhabbet, Hakiki Sahibi Olan Allah'a Verilmelidir

Ey nefisperest nefsim!.. Ve ey dünyaperest arkadaşım! **Muhabbet, şu kainatın bir sebebi-vücududur**; hem şu kainatın rabitasıdır; hem şu kainatın nurudur, hem hayatıdır. İnsan, kainatın en cami' bir meyvesi olduğu için, kainatı istila edecek bir muhabbet o meyvenin çekirdeği olan kalbine dercedilmiştir. İşte, şöyle nihayetsiz bir muhabbete layık olacak, nihayetsiz bir kemal sahibi olabilir.

İşte ey nefis ve ey arkadaş! İnsanın havfe ve muhabbete alet olacak iki cihaz, fitratında dercolunmuştur. Ala-küllî-hal o muhabbet ve havf, ya halka veya Halık'a müteveccih olacak. Halbuki halktan havf ise, elim bir beliyedir. Halka muhabbet dahi, belalı bir musibettir. Çünkü: Sen öylelerden korkarsın ki, sana merhamet etmez veya senin istirhamını kabul etmez. Şu halde havf, elim bir beladır. Muhabbet ise; sevdiğin şey, ya seni tanımaz, “Allah'a ısmarladık” demeyip gider –Gençliğin ve malın gibi– ya muhabbetin için seni tahkir eder. Görmüyor musun ki, mecazi aşklarda yüzde doksan dokuzu, maşukundan şikayet eder. Çünkü: **Samed ayinesi olan batın-ı kalb ile, sanem-misal dünyevi mahbublara perestiş etmek, o mahbubların nazarında sakildir ve istiskal eder, reddeder. Zira fitrat, fitri ve layık olmayan şeyi reddeder, atar.** (Şehvânî sevmekler bahsimizden hariçtir.)

Demek, sevdiğin şeyler ya seni tanımıyor, ya seni tahkir ediyor, ya sana refakat etmiyor. Senin rağmına müfarakat ediyor. Madem öyledir, bu havf ve muhabbeti, öyle birisine tevcih et ki, senin havfin lezzetli bir tezellül olsun. Muhabbetin, zilltsiz bir saadet olsun. Evet Halık-ı Zülcelal'inden havf etmek, O'nun rahmetinin şefkatine yol bulup iltica etmek demektir. Havf, bir kamçıdır; O'nun rahmetinin kucağına atar. Malumdur ki; bir valide, mesela: Bir yavruyu korkutup sinesine celbediyor. O korku o yavruya gayet lezzetlidir. Çünkü; şefkat sinesine celbediyor. Halbuki, bütün validelerin şefkatleri, Rahmet-i ilahiye'nin bir

lem'asıdır.² Demek, havfullahda bir azim lezzet vardır. Madem havfullahın böyle lezzeti bulunsa, muhabbetullahta ne kadar nihayetsiz lezzet bulunduğu malum olur. Hem Allah'tan havf eden, başkaların kasavetli, belalı havfından kurtulur. Hem **Allah hesabına olduğu için mahlûkata ettiği muhabbet dahi, firaklı, elemli olmuyor.**

Evet, insan evvela nefisini sever. Sonra akaribini, sonra milletini, sonra zihayat mahlûkları, sonra kainatı, dünyayı sever. Bu dairelerin her birisine karşı alakadardır. Onların lezzetleriyle mütelezziz ve elemleleriyle müteallim olabilir. Halbuki şu herc ü merc alemde ve rüzgar deveranında hiçbir şey kararında kalmadığından biçare kalb-i insan, her vakit yaralanıyor. Elleri yapıştığı şeylerle, o şeyler gidip ellerini parlıyor, belki koparıyor. Daima ızdırab içinde kalır, yahut gaflet ile sarhoş olur. Madem öyledir, ey nefis! Aklın varsa, bütün o muhabbetleri topla, hakiki sahibine ver, şu belalardan kurtul! Şu nihayetsiz muhabbetler, nihayetsiz bir kemal ve cemal sahibine mahsustur. Ne vakit hakiki sahibine verdin, o vakit **bütün eşyayı O'nun namıyla ve O'nun ayinesi olduğu cihetle ızdırabsız sevebilirsin.** Demek, şu muhabbet, doğrudan doğruya kâinata sarf edilmemek gerektir. Yoksa muhabbet, en lezzetli bir nimet iken, en elim bir nîkmet olur.

Bir cihet kaldı ki, en mühimi de odur ki, ey nefis! Sen, muhabbetini kendi nefisine sarf ediyorsun. Sen, kendi nefisini kendine mabud ve mahbub yapıyorsun. Her şeyi nefisine feda ediyorsun. Adeta bir nevi rububiyet veriyorsun. Halbuki **muhabbetin sebebi, ya kemaldır –zira kemal zatında sevilir– yahut menfaatir, yahut lezzettir veyahut hayriyettir, ya bunlar gibi bir sebep tahtında muhabbet edilir.**

Şimdi ey nefis! Birkaç Söz'de kat'i isbat etmişiz ki; asıl mahiyetin; kusur, naks, fakr, acz'den yağrulmuştur ki; zulmet, karanlığın derecesi nisbetinde nurun parlaklığını gösterdiği gibi, zıddiyet itibarıyla sen, onlarla Fatır-ı Zülcelal'in kemal, cemal, kudret ve rahmetine ayinedarlık ediyorsun.

Demek, ey nefis! Nefsine muhabbet değil, belki adavet etmelisin veyahut acımalısın veyahut **mutmainne olduktan sonra şefkat etmelisin.**

Eğer nefisini seversen, çünkü senin nefsin lezzet ve menfaatin menşeidir. Sen de lezzet ve menfaatin zevkine meftunsun. O zerre hükmünde olan lezzet ve menfaat-ı nefsiyeyi, nihayetsiz lezzet ve menfaatlere tercih etme. Yıldız böceği gibi olma. Çünkü o, bütün ahbabını ve sevdiği eşyayı karanlığın vahşetine gark eder, nefsinde bir lem'acık ile iktifa eder. Zira nefsi olan lezzet ve menfaatinle beraber bütün alakadar olduğun ve bütün menfaatleriyle intifa' ettiğin ve saadetleriyle mes'ud olduğun mevcudatın ve bütün kâinatın menfaatleri, nimetleri, iltifatına tabi bir Mahbub-u Ezeli'yi sevmekliğin lazımdır. Ta, hem kendinin, hem bütün onların saadetleriyle mütelezziz olasın. Hem Kemal-i Mutlak'ın muhabbetinden aldığın nihayetsiz bir lezzeti alasın.

Zaten sana, sende senin nefisine olan şedid muhabbetin, O'nun Zat'ına karşı muhabbet-i Zatiye'dir ki; sen su-i istimal edip kendi zatına sarf ediyorsun. Öyle ise, nefsindeki "Ene"yi yırt, "Hüve"yi göster. Ve kâinata dağılık bütün muhabbetlerin, O'nun esma ve sıfatına karşı verilmiş bir muhabbettir. Sen su-i istimal etmişsin. Cezasını da çekiyorsun. Çünkü **yerinde sarf olunmayan bir muhabbet-i gayr-ı meşruanın cezası, merhametsiz bir musibettir.** Rahmanü'r-Rahim ismiyle, hurilerle müzeyyen Cennet gibi senin bütün arzularına cami' bir meskeni, senin cismani hevesatına ihzar eden ve sair

² Allah teâlânın, rahmeti yüz parçaya bölüp, doksan dokuz parçayı kendine ayırdığı.. geri kalan bir cüzü de yer yüzüne indirdiği.. bunu da cin, insan ve hayvanlar arasında taksim ettiği.. işte mahlukatın, bu tek cüzden nasibine düşen pay sebebiyle birbirlerine karşı merhametli davrandıklarına dair bkz.: Buhâri, edeb 19; Müslim, tevbe 17.

esmasıyla senin ruhun, kalbin, sırrın, aklın ve sair letaifin arzularını tatmin edecek ebedi ihsanatını o Cennet'te sana müheyya eden ve her bir isminde manevi çok hazine-i ihsan ve kerem bulunan bir Mahbub-u Ezeli'nin, elbette bir zerre muhabbeti, kâinata bedel olabilir. Kainat O'nun bir cüz'i tecelli-i muhabbetine bedel olamaz. Öyle ise o Mahbub-u Ezeli'nin kendi Habib'ine söylettirdiği şu Ferman-ı Ezeli'yi dinle ittiba et: ³ **إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ** (24. Söz)

Allah sevgisinin iki neticesi: Sünnet-i Seniyyeye ittiba ve Allah'ı kullarına sevdirmek

إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ ayet-i azimesi, ittiba-yı Sünnet ne kadar mühim ve lazım olduğunu pek kat'î bir surette ilan ediyor. Evet, şu ayet-i kerime, kıyasât-ı mantığıye içinde, kıyas-ı istisnâî kısmının en kuvvetli ve kat'î bir kıyasıdır. Şöyle ki:

Nasıl mantıkça kıyas-ı istisnai misali olarak deniliyor: “Eğer güneş çıksa, gündüz olacak.” Müsbet netice için denilir: “güneş çıktı, öyle ise netice veriyor ki şimdi gündüzdür.” Menfî netice için deniliyor: “Gündüz yok, öyle ise netice veriyor ki, güneş çıkmamış.” Mantıkça, bu müsbet ve menfî iki netice kat'idirler.

Aynen böyle de, şu ayet-i kerime der ki: “Eğer Allah'a muhabbetiniz varsa, Habibullah'a ittiba edilecek. İttiba edilmezse, netice veriyor ki, Allah'a muhabbetiniz yoktur.” Muhabbetullah varsa, netice verir ki, Habibullah'ın Sünnet-i Seniyye'sine ittiba intac eder.

Evet, Cenab-ı Hakk'a iman eden, elbette O'na itaat edecek. Ve itaat yolları içinde en makbulü ve en müstakimi ve en kısası, bila-şüphe Habibullah'ın gösterdiği ve takip ettiği yoldur.

Evet, bu kâinatı bu derece in'âmat ile dolduran Zat-ı Kerim-i Zülcemal, zişuurlardan o nimetlere karşı şükür istemesi, zaruri ve bedihidir. Hem bu kâinatı bu kadar mu'cizat-ı san'atla tezyin eden o Zat-ı Hâkim-i Zülcelâl, elbette, bilbedahe, zişuurlar içinde En Mümtaz Birisini Kendine muhatap ve tercüman ve ibadına mübelliğ ve imam yapacaktır. Hem bu kâinatı hadd ü hesaba gelmez tecelliyat-ı cemal ve kemalatına mazhar eden o Zat-ı Cemil-i Zülkemal, elbette bilbedâhe sevdiği ve izharını istediği cemal ve kemal ve esma ve san'atının en camî ve en mükemmel mikyas ve medarı olan bir Zat'a, her halde en ekmel bir vaziyet-i ubudiyeti verecek ve O'nun vaziyetini sairlerine nümûne-i imtisal edip herkesi O'nun ittibasına sevk edecek, ta ki o güzel vaziyeti başkalarında da görünsün.

Elhasıl: Muhabbetullah, Sünnet-i Seniyye'nin ittibaını istilzam edip intac ediyor. Ne mutlu o kimseye ki, Sünnet-i Seniyye'ye ittibaından hissesi ziyade ola. Veyl o kimseye ki, Sünnet-i Seniyye'yi takdir etmeyip, bid'alara giriyor. (11. Lema)

Eğer Allah'a inanıyor ve O'nu seviyorsak ve içimizde takvâ ve şeâire tazim hissi varsa, bu hislerimizi diğer insanlara boşaltacak ve onlara Allah'ın büyüklüğünü gösterecek, sevdirecek ve O Mâbud-u Mutlak'tan başka Mahbub, Maksud, Matlub olmadığını bütün benliğine işleyeceğiz. Taberani'nin Ebu Ümame'den naklettiği bir hadis-i şerifte Allah Rasûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem): “Allah'ı, Allah'ın kullarına sevdiren ki, Allah da sizi sevsin.” buyurur. Allah (celle celâluhu) ancak iyi tanınmakla sevilir; zira insan bildiğini sever, bilmediğine de düşman olur. Dinsiz ya da ateistler Allah'ı (celle celâluhu) tanımadıkları için düşmandırlar; eğer tanıyabilselerdi seveceklerdi. (Çekirdekten Çınara)

³ Ey insanlar, eğer Allah'ı seviyorsanız, gelin bana uyun ki Allah da sizi sevsin. (Âl-i İmran suresi, 3/31)

Özet

1- Allah sevgisi her şeyin başı ve bütün sevgilerin de en saf, en duru kaynağıdır. Hakkıyla iman eden kullar, evvelen ve bizzat Allah'ı severler ve başkalarına karşı da O'ndan ötürü alâka duyarlar.

2- Sevgi, marifetin bağrında boy atar, gelişir; herkes ilim ve irfanı nisbetinde bir sevgi derinliğine ulaşır. Kim Cenâb-ı Hakk'a ne kadar inanıyorsa O'nu işte o kadar sever.

3- İnsan kâinatı içine alacak kuvvetteki nihayetsiz muhabbetini nihayetsiz bir kemal ve cemal sahibi olan Allah'a vermelidir.

4- Layık olmayan fani varlıklara hasredilen muhabbet, insan için elem sebebi olacaktır.

5- Kim Allah'ı ne kadar seviyorsa, Allah tarafından da o kadar seviliyor demektir.

6- Mü'minler, Cenâb-ı Hakk'ı sevdikten sonra, başta Rasûl-ü Ekrem Efendimiz olmak üzere bütün nebilere, velilere, gençliğe, baharı, ailesini, dostlarını da O'ndan ötürü severler. Bu dünyaya da yine O'nun güzel isimlerinin bir tecelligâhı ve öteki dünyaların da bir mezraası olması açısından muhabbet duyarlar.

Allah Rasûlü'nün bilhassa hemen her sabah namazından sonra tekrarladığı dualardan biri:

**اَللّٰهُمَّ حَبِّبْ اِلَيْنَا الْاِيْمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوْبِنَا وَكْرَهُ اِلَيْنَا الْكُفْرَ
وَالْفُسُوْقَ وَالْعِصْيَانَ وَاَجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِيْنَ
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ**

“Allahım, imanı bize sevdire ve onu kalblerimizde güzelleştir, gönüllerimizi onunla donat; küfre, fiska ve isyana karşı içimizde tiksinti uyar ve bizi rüşde ermişlerden, doğru yolu bulmuşlardan eyle.”

SEVENLER BILENLERDİR.....	1
PUTLARIN EN ŞERLİSİ.....	4
İMAN YOLU.....	5
ALLAH SEVGİSİ.....	6
Ek Metinler:.....	11

SEVENLER BILENLERDİR

Mü'minlerin, Allah ve Resûlü'nün nezdindeki mevki ve makamları, Onlara olan sevgileri nisbetindedir. Kim Allah ve Resûlü'ne daha çok muhabbet besliyorsa o kadar çok kurbiyete mazhar olacaktır. Cenâb-ı Hakk'ın rızası O'na olan kurbiyet ile mütenasiptir. Kişi, O'na yakınlığı nisbetinde rızasına mazhar olacak, rahmetinden, inayetinden ve ihsanından ümitvar yaşayacaktır. O'na uzak olanlar ise o nisbette rızadan, ihsandan, rahmet ve inayetten uzak kalacaklardır.

Cenâb-ı Hakk'ın avn ve inayeti de, rızası ile mütenasiptir. O'nun rızasını kazanmaya muvaffak olmuş insan, inayetine, keremine, nusretine ve ihsanına da mazhardır. Allah, onun işleyen eli, yürüyen ayağı, gören gözü ve her hususta muini olur. Her mü'min bu hususu kendine muvazene unsuru yapmalı, Cenâb-ı Hakk'ın inayet ve keremini kâlbî hamulesine, muhabbetinin nisbetine, Allah'a karşı alakasına cevab olarak değerlendirmelidir. Bir taraftan da, Allah'ın rızasını, yardımını netice veren en yüksek, samimi muhabbeti elde etmeye çalışmalıdır. Cenâb-ı Hakk'a müteveccih, dalgalar gibi coşan muhabbeti hissetmeyenler, Rahmet-i İlâhî'den ve Rıza-yı Bari'den uzaktırlar. O mesafeyi kapatmak için Allah'tan tevfikini ve inayetini refik etmesini dileyip, ciddi bir cehd ve gayretle sa'y edip, O'nun yolunda koşmalıdır.

Biz, Allah'ın isimleri, sıfatları, zatı ve şüunatı ile zatının ve şüunatının en mükemmel mazharı olan Hazret-i Muhammed'i tanıdığımız, bildiğimiz takdir edip yolunda olduğumuz ve muhabbetiyle dolup-taştığımız nisbette kemâle ereriz. Kâmil insan olabilmemizin gerek-şartı budur. Yoksa keramet iddiasında bulunan yalancılar gibi sadece lafazanlıkla kemâlât izhâr etmeye kalkarız.

Cenâb-ı Hakk'ın lütuflarına, keremine ve ihsanına mazhariyet, bizim de ihsanda bulunmamızı iktiza eder. Bizim Allah'a ihsanımız ise, O'nu görüyormuş gibi kulluk yapmak,

Efendimiz elimizden tutmuşcasına peşisıra gitmek, takip etmektir. Allah bize ihsanlarda bulunuyorsa, fikren, kâlden, bedenen ve ruhen yapılacak şuurlu şükür istiyor demektir. O'nun lütuflarına mazhar oldukça, herşeyimizle O'na koşmak, Resûlü'nün peşinde gitmek iktiza eder. Lütuf ve keremlere Hazret-i Muhammed'in peşisıra giderek mukabele etmezsek, haybet ve hüsrana uğrar; koşar, yorulur ama arzuladığımız neticeyi elde edemeyiz.

Birinci işimiz Hazret-i Muhammedi çok iyi tanımak, Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyan'ı çok iyi bilmek, Allah hakkında tam ve sağlam bir ma'rifet elde etmektir ki, Allah'ı, Resûlullah'ı ve Kitabullah'ı layık-ı vechiyle sevebilelim.

Sevenler tanıyanlardır. Allah aşkı ve muhabbetiyle: "Ne zaman ölecek ve sana kavuşacağım?" diyenler; "Resûl-ü Ekrem'in huzuruna ne zaman varacağım?" diyenler O'nları hakkıyla tanıyan ve bilenlerdir.

Hazret-i Fatma, Resûl-ü Ekrem'in peygamberliğinden sonra dünyaya gelmiş, hususi iltifazına ve hususi nazarına mazhar olmuştu. Allah Resûlü'nün soyu, Hazret-i Hasan ve Hüseyin ile bütün insanlığı tenvir edecek nuranî halka, Hazret-i Fatma'nın sülbünden neşet edecekti.

"İzâ Câe Suresi" nazil olduğu zaman yirmi kusur yaşlarındaki o genç ama müdrike kadın, Allah Resûlü'nün vefat edeceğini hissetmiş ve ağlamıştı. Tabî ki birşey yapamamış, Efendimiz vefat etmişti. Vefat hengamında kulağını Resûl-ü Ekrem'in ağzına dayadı. O'da birşeyler söyleyince hıçkırıklarını tutamadı, ağladı. Biraz sonra Efendimiz yanına çağırdı, yine kulağına birşeyler söyledi. Bu defa ise güldü.

Hadiseyle ilgili olarak Hazret-i Aişe validemiz, Hazret-i Fatma'ya sordu: "Sana önce ne dedi?" "Bana vefat edeceğini söyledi. Bu hastalık artık iflah etmez, beni öldürür" dedi. Ben de o zaman ağladım." "Sana ikinci defa ne dedi?" "Ailemden Ehl-i beyt'imden bana ilk kavuşan sen olacaksın, dedi. O zaman da sevindim. Dünyayı terkedeceğime, masivadan kurtulacağıma, ama Peygamberim'e kavuşacağıma, Allah'ıma kavuşacağıma sevindim."(76)

Mü'min, Resûl-ü Ekrem'e kavuşmayı iştihak içinde beklediği ve özlediği nisbette O'nu biliyor ve seviyor demektir. O'nu sevmeyenler, bilmeyenlerdir. Bilip de sevmemek, O'nun için gözyaşı dökmemek, dilhun olmamak, köyünün bir avuç toprağını dünyalara bedel tutmamak imkansızdır.

Siddık-ı Ekber anlatıyor: "Birgün huzurunda oturuyorduk. Güneşin gurubu yaklaşmış, ikinci çoktan geçmiş, güneş dağın üzerine eğilmişti. Allah Resûlü dudaklarını açtı. Ağzından çıkan cevherlere, lâl-ü güherlere dikkat ettim. Duyduklarım, benim için dünyanın yıkılması ma'nâsına gelen şeylerdi. Buyurdular ki, "Allah kulunu burada kalma ile öteye gitme arasında muhayyer bıraktı. Kul ötesini seçti..." Ben hıçkırıklarımı tutamadım. ağladım. Kul Resûlullah'tı. Kapalı konuşuyordu. Allah "İstersen artık ruhunu kabzedeyim." demişti. Ben "Annemiz, babamız, evladımız, iyalimizle, herşeyimizle feda olalım, kurban olalım fakat sen dur burada. Hepimiz yok olalım, fakat sen kal burada dedim." (77)

İbni Mes'ud anlatıyor: "Resûl-ü Ekrem bizi Hazret-i Aişe'nin evine çağırdı. Vefatına bir hafta vardı. Ortalıkta hastalık gibi birşeyler yoktu. Başını kaldırdı. Yüzümüze baktı ve ağladı. Sadık arkadaşlarından, sadık dostlarından ayrılmak belki O'nu da müteessir ediyordu. Belki çoklarıyla Cennet'e gidecekleri zamana kadar görüşemeyeceklerdi. O havanın, o tehassürün ve o hasretin ifadesi olarak, kesik kesik cümlelerle bize şunları söyledi: "Merhaba size. Allah yardımcınız olsun. Allah'ın nusreti üzerinizden eksik olmasın. Allah'ın şehâdeti içinde bulunun. Siz Allah'ın dinine sahip çıktınız. Allah da kıyamete kadar size sahip çıksın." şeklinde dualarda bulundu. Sonra da ağlayarak şunları ilave etti: "Şu ahiret yurdu, dünyada kibir ve gururdan çok uzak yaşayıp nazarı daima ahirete müteveccih olan kimseler içindir." dedi. Sonra "İnnehu meyyitun ve innehum meyyitun" âyetini okudu.(78) Daha anlamayanlar varsa şu sözlerle onlara da anlattı. "Ecel yaklaştı. Allah'a dönüş zamanı geldi. Sidretü'l-Münteha'ya teveccüh anı geldi." ve ağladı. İşte hepimiz o zaman anladık. Fakat kaç gün sonra olacak, onu bilmiyorduk. Arasına biraraya toplanıp Resûl-ü Ekrem'in gurubuna ağlaşıyorduk... Resûl-ü Ekrem de hastalığı hengamında başı sarılı çıkıyor, bize birşeyler söylüyor, teselli ediyordu. Ama biz yalnız kaldığımız zaman hep ağlıyor, daima ağlıyorduk. Sonra dedik: "Ya Resûlallah, Seni kim yıkayacak. Bu hususta bir emrin, fermanın var mı?" Allah Resûlü Fazl'ı söylüyor, Hazret-i Ali'yi söylüyor, Ehl-i Beyt'inden yakınlarını söylüyordu: "Seni kabrine kim koyacak?" "Beni ilk defa kabrimin başına koyun, siz dışarı çıkın. Çünkü ilk defa Cebrail, Mikail, İsrâfil ve Azrail namazımı kılacaklar. Sonra melekler, sonra da siz kılacaksınız" diyordu.

Ashab Efendilerimiz ise kendilerinden geçiyor, gündüzleri gece oluyor, geceleri kabir karanlığına benziyordu. Allah Resûlü'nün gurubu onları dilgir ediyordu. Ama o anda dahi, Allah Resûlü'nün emirlerine hassasiyet gösteriyor, harfiyyen riayet ediyorlardı.(79)

Cenâb-ı Hakk, O'nu tanımayan ve başkaldıran nankör nefislerimize, mütemerrid şeytanlarımıza kabul ettirsin. Taşın, toprağın, cihanların, herşeyin serfuru ettiği; hayvanatın, haşaratın boyun eğdiği Hazret-i Muhammed Efendimiz'i haşerattan daha den'i nefis ve şeytanımıza kabul ettirsin. İstikametimizi değiştirmekten, inhirafa sevketmekten korusun. Bizi yolunda daim, kaim ve sabit eylesin! Amin... **(Hitap Çiçekleri)**

PUTLARIN EN ŞERLİSİ

İnsan da, onun vesile olduğu ve vasıtalık ettiği işler de sırf Allah için olmalıdır. “Sırf” Allah için olması gerekince, başkası için olmanın en küçüğü bile karışırsa bozulur onun mahiyeti ve sırf Allah için olmaz artık o. Mesela, bir gazete çıkarırsınız, bir televizyon kanalı kurarsınız ve bunlarla dininizi, milli kültürünüzü anlatırsınız; çok güzel işlerdir bunlar.. Fakat, yaptığınız bu hayırlı işe, aynı zamanda, gazetecilikte ne kadar profesyonel olduğunuzu gösterme, gazete mizanpajındaki ustalığınızı duyurma, televizyonculukta ne kadar başarılı olduğunuzu anlatma mülahazalarını da katarsanız; “şu programlarda şöyle bir iş evirdim, çevirdim; şöyle yaptım, şunu şöyle planladım” duyguları sararsa içinizi; hatta o mevzuda başkalarının mesaisini de hiç görmez, sadece kendinizi nazara verir ve her türlü başarıyı şahsınıza nisbet ederseniz.. dahası, çok defa kendinizi nefyeyiyor gibi konuşur ama kendinizi nefyederken bile nefsiniz adına kocaman kocaman, sarsılmayacak âbideler dikme peşinde olursanız.. işte o zaman her şeyi kirlettiniz, şirke girdiniz demektir. Evet, abidelerin en tehlikelisi, en öldürücüsü, putların Hubel, Lât, Menât, Uzzâ, İsaf ve Naile'den de şerlisi tevazu, mahviyet, hacâlet ve kendini nefiy çerçevesinde ortaya konanlarıdır. Mahviyet edâlıdır bunlar, tevazu bohçasına sarılarak ortaya konmaktadır. Bunlarla nefsiniz adına diktiğiniz öyle abideler olur ki, onlar sizi yutar bitirirler, fakat siz hiç farkına varamazsınız. Bir gün size aklınızı başınıza almanız ve kendi ellerinizle dikip büyüttüğünüz bu putların yamacına elinizde baltanızla geçmeniz söylense de geç kalmış olabilirsiniz. Çünkü, sürekli kendi mahiyetinizin heykellerini dikmişseniz, putlarla muhat bir insansınızdır artık ve diktiğiniz bu putların farkında değilsinizdir, görmüyorsunuzdur onları.

Bundan dolayı, Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) buyurur ki; “Sizin hakkınızda en çok korktuğum husus; şirk-i esğardır.” Efendimiz, ism-i tafdille ifade ediyor ve ilk bakışta görülmeyecek, ilk anda sezilmeyecek kadar küçükler küçüğü olan bu şirki bir hadis-i şerifte açıklarken, karanlık bir gecede, karıncanın bıraktığı iz misaliyle anlatıyor. Ümmeti hakkında, büyük bilinen günahlardan değil, küçük gördükleri için çekinmedikleri riya gibi, süm’a gibi, “yaptım, ettim, düşündüm, kurdum” gibi şirke sürükleyen söz ve mülahazalardan korkuyor.

Öyleyse, mülahazanızda daima O’nun sevgisi, O’nun rızası olmalı ve demelisiniz ki, “Yâ Rabbi, Senin nâmına ortaya koyacağım bu işlerin, Seni anlatma adına söyleyeceğim şu sözlerin içinde Senin rızanın olmadığı bir an ya da bir kelime varsa, kirleteceksem amellerimi ve sözlerimi, bana bunların onda birini bile yapma ve anlatma fırsatı verme. Dilimi tut, gözlerimi kapa, kulaklarımı sağır et; yeter ki beni Senden gayrisıyla meşgul etme; Sana ait nağmeler duyamıyorsam, Seni gösteren emareler göremiyorsam ve Sana çağırın sözler söyleyemiyorsam, duymamın, görmemin ve söylememin de kıymeti yok. Beni kıymetsiz ve abes şeylerle oyalama!..” İşte, Allah için olabilme mülahazaları...

Allah sevgisi ve Allah’tan dolayı sevme de böyledir; O nazar-ı itibara alınmadan şuna-buna duyulan alâka darmadağınık ve neticesiz bir sevgidir. Mü’min en evvel O’nu sevmeli, diğer bütün sevimli şeylere de O’nun isim ve sıfatlarının değişik birer tecellisi olarak alâka duymalı ve her temâşâ ettiği şeye “Bu da O’ndan” deyip bakmalıdır. Ne var ki, bunları hissedebilmek için;

“Cemâlini nice yüzden görem diyen diller,

Şikeste âyineler gibi pâre pâre gerek.” (Anonim) (Ümit Burcu)

İMAN YOLU

İman bir duyma, bir hissetme meselesidir. Bir başka tabirle her insana göre değişen bir iç ihsastır o. Kalbi imanla dopdolu olan bir insanın menfi şeylerle meşbu bulunması düşünülemez. Mesela, kalbi Allah sevgisi ile tam anlamıyla dolu olan birisinin başka şeylere karşı nefret hissi kalmaz. Allah aşkı yer bitirir onu. Üstad’ın “Otuzikinci Söz”de dediği gibi; “Bazıları ism-i Vedûd’a mazhar olur. Felek mest, kamer mest, nücûm mest, serâser âlem mest” her şey mest olur yani. Her şeye o gözle bakar; her şeyi o kulakla dinler; her şeyi ondan ötürü öper, koklar ve sever.

Zaman olur, inanmayana, inkâr-ı ulûhiyet bataklığına saplanmış kişilere bile nazar-ı merhametle bakar; bakar ve “Keşke inansalar!” der. Ama ardından hemen kendine gelir; “Estağfirullah ya Rabbi! Senin mührün, senin takdirin!” der ve inanmayanların inanmamalarında hikmet aramaya başlar.

Bence her şeyin Cenâb-ı Hakk’a bağlanması ve ondan ötürü delicesine sevilmesi çok önemlidir. Bizim hoşumuza gitmeyebilir, icraatın arkasındaki hikmetli perdeyi aralayamayabiliriz, kafamızda beliren “Neden?” sorularına mukni cevaplar bulamayabiliriz; ama önemli olan onun iradesi, meşiet ve muradıdır. Bu bakış açısının kazanılması, her şeyin bu çerçevede değerlendirilmesi gerektiğine inanıyorum. Mesela, Risalelerde çok sık geçen acz u fakr meselesi... Bu pencereden kâinata, eşyaya ve hâdiselere bakan bir insan, kendi acziyet ve zaafiyetini idrak eder, eder ve o acziyet ve zaafiyet içinde Rabb’inin engin şefkatini görür. Âfâk ve enfüste onun âyâtını tefekkür eder, mârifeti artar. Bütün bunlar onun Allah’a ciddî şekilde yönelmesine vesile olur.

Keşke bu bakış açısını kazanabilsek! (Gurbet Ufukları)

* * *

Allah sevgisinin en güzeli, bir tarafta mehâbetullah, öte tarafta mehâfetullah ile çevrili olanıdır.

Allah’ın bize kendisini sevmemiz için imkân tanınması ne büyük bir pâyeye..! (Ölçü veya Yoldaki İşaretler)

* * *

ALLAH SEVGİSİ

Muvahhid mü’min, her şeyden evvel, her şeyden sonra, her şeyin önünde, her şeyin arkasında mutlak Mahbub, mutlak Maksud, mutlak Mâbud olarak Allah’a dilbeste olur; O’nu diler ve her haliyle O’nun kulu olduğunu haykırır; sonra da O’ndan ötürü, başta İnsanlığın İftihar Tablosu olmak üzere -ki O Hakk’ın matmah-ı nazarı, memur-u sadığı, Zât, sıfât ve isimlerinin yanılmayan tercümanı, divan-ı nübüvvetin hâtemi, risaletin özü, usaresi olması itibarıyla O’nun hatırına sevilenlerin başında gelir- bütün nebileri, velileri O’nun saflardan saf berrak aynaları,

daire-i ulûhiyetin has bendeleri olmaları ve O'nun maksatlarını takip ve temsil etmeleri, dahası hilafet-i tâmmе unvanıyla dünyanın imar, tanzim ve dizaynına nezarete bulunmaları yönüyle; gençliği, şu fani hayatı tam duyup değerlendirebilme adına Hak tarafından insanlara avans mahiyetinde bahşedilmiş bir parametre olması cihetiyle; bu âlemi, O'nun güzel isimlerinin bir tecelligâhı ve sıfât-ı sübhâniye tezahürlerinin meşheri, öteki dünyaların da bir mezrası olması açısından; anne-babaları, birer şefkat ve merhamet kahramanı olarak evlâtlarının bakım ve görümünü yüklenmeleri, evlâtların da ebeveynlerini görüp gözetme hissiyle onlara gönülden yakınlık duymaları mülâhazasıyla.. sevmek Allah'a karşı samimi alâka duymanın birer ifadesi olarak değerlendirilebilir ve Allah'tan ötürü bir sevgi sayılabilir.

Müşrikler sevdiklerini Allah gibi severler, mü'minler ise Allah'tan ötürü onlara karşı alâka duyar ve sinelerini açarlar. Allah'ı seviyor gibi sevmekle, Allah'tan ötürü sevmek birbirinden çok farklı şeylerdir. Böyle Hak yörüngeli bir sevgi, iman kaynaklı, ibadet edalı, ihsan televvünlü kutsal bir sevgidir ve kamil mü'minlerin şiarıdır. Cismâniyet ve nefsi emmâre üzerinde temellenen şehvânî muhabbetlerin, aşkların –ona da aşk denecekse– insan tabiatında meknuz bulunan fık u fücûrun sesi-soluğu olmasına mukabil, Allah'a karşı olan aşk ve alâkadan başlayıp sonra her şeyi kuşatan sevgi ve o sevgiyle oturup kalkan muhibbin âh u vâhı gökte meleklerin yudumlamaya koştukları kutsal bir iksir mesâbesindedir. Hele bir de muhabbet, maddî-mânevî bütün varlığı sevgiliye bağışlayıp kendine hiçbir şey bırakmama seviyesine yükselmişse –ki buna sevda da diyebiliriz– işte o zaman gönülde sadece mahbub mülâhazası kalır; kalb, ritmini ona bağlar, nabızlar o âhenkle atar, hisler bu âhenge dem tutar, gözler yaşlarla bu sevdâyı dillendirir, kalbten gözyaşlarının sır vermesine ve sinenin serinlemesine sitekler yükselir. Gözler çağlarken gönül ağyara dert yanma vefasızlığından iki büklüm olur ve ağlamalarına inler. Latife-i rabbâniye, içi kanarken, sinesi yanarken ağyara dert sızdırmamaya çalışır, çalışır ve kendi kendine;

Aşıkım dersin belâ-yı aşktan âh eyleme

Âh edip âhından ağyarı âgah eyleme. (Anonim)

diye mırıldanır. Aslında muhabbet bir sultan, tahtı gönüller, sesi soluğu da, en tenha yerlerde ve sadece O'na açık dakikalarda seccadelere boşalan ümit, hasret ve hicran iniltileridir.

Hakk'a ulaşmanın rampaları sayılan bu kuytu yerlerdeki O'na ait inilti ve sızlanışlar dışı vurularak hâl bilmezlerin oyuncağı haline getirilmemelidir. Muhabbet ya da aşk u hayret eğer o her şeyi bilen Sevgili uğrunda ise, o sadece O'nun bildiği en mahrem bir yerde kalmalı ve yuvasından uçurularak nâmahrem gözlere gösterilmemelidir.

Mecazî muhabbet çocukları sokak sokak dolaşır, sevgiciklerinin dellâllığını yapar; rast geldiklerine dert yanar; mecnun gibi davranır ve sevdiklerini dillere düşürürler. Hak âşıkları gürültüsüz ve içtendirler; başlarını O'nun eşiğine kor, içlerini O'na döker ve yer yer kendilerinden geçerler; ama, kat'iyen sırlarını fâş etmezler. Ellerini-ayaklarını, gözlerini-kulaklarını, dillerini-dudaklarını O'nun emrine verir; kalbleriyle hep sıfât-ı sübhâniye matla'larında dolaşırlar. O'nun ziya-i vücudu karşısında âdeta erir ve bir muhabbet fânisi haline gelirler: Duydukça daha derinden O'nu, yanarlar cayır cayır; yandıkça "daha!" derler.. yudumlarlar kâse kâse aşk şarabını; kandıkça "daha!" derler. Neler duyar neler hissedirler gönüllerinin tepelerinde; duydukça "daha!" derler.. doymazlar bir türlü sevgiye; sever-sevilirler, "daha!" derler. Onlar "daha" dedikçe Hazreti Mahbub da onlara perdeler aralar, basiretlerine görülmedik şeyler sunar ve ruhlarına ne sırlar ne sırlar duyurur. Artık onlar duyarlarsa her zaman O'nu duyarlar, severlerse hep O'nu severler, düşünürlerse O'nu düşünürler ve her şeyde O'nun cemalinden, tasavvurları aşkın cilveler temâşâ ederler. An olur bütün bütün kendi havl ve kuvvetlerinden uzaklaşarak iradelerini O'nun iradesine bağlar, temayülleriyle O'nun isteklerinde erir ve bu yüce payeyi de O'nu gönülden sevip sevdirmeye, bilip bildirmeye değerlendirirler. Sevgilerini O'na itaatle seslendirir, aşklarını O'na vefa ve sadakatle dillendirir ve kalblerinin kapılarını ağyar düşüncesine karşı sürgü sürgü üstüne öyle bir sürgülerler ki giremez artık başka hayal o beyt-i ma'mura. Onlar bütün benlikleriyle Hakk'a nâzırdırlar ve O'nu takdir ve tebcelleri de kendi idrak ufuklarını çok çok aşkındır. Bunun yanında, böyle bir vefaya Hakk'ın teveccüh buyuracağına da ümitleri tamdır. Öyle ki, Hak nezdindeki yerlerini kendi nezdlerinde Hakk'a tahsis ettikleri yerle irtibatlı görür ve O'nun karşısında her zaman dimdik durmaya çalışırlar.

O'nu delice severken kat'iyen alacaklılar gibi davranmaz; her zaman verecekli olma hacâlet ve hulûsiyle, Rabia Adeviye gibi: "Zâtına yemin ederim ki, Sana Cennet talebiyle kulluk yapmadım; Seni sevdim ve kulluğumu ona bağladım." der, yürürler O'nun ulu dergahına coşkun bir aşk sermayesiyle; yürür ve hep O'nun kendilerine olan lütuf ve ihsanlarını yâd ederler.

Kalbleriyle sürekli O'na yakın durmaya çalışır, akl u fikirleriyle de O'nun merâyâ-yı esmâsında müşahedededen müşahedeye koşar; her şeyde muhabbetten sesler dinler, her çiçekte aşk u şevkten ayrı bir rayiha ile mest olur, her güzel manzarayı O'nun güzelliğinin tecellisinden akisler gibi temâşâyâ alırlar. O'na karşı hep sevgi düşünür, sevgi duyar, sevgi konuşur, bütün eşyayı bir sevgi şöleni gibi seyreder ve bir sevgi armonisi gibi dinlerler.

Muhabbet, bu ölçüde otağını kalb yamaçlarına kurunca artık bütün zıt hâdiseler aynı şeymiş gibi duyulur; huzur-gaybet, nimet-musibet, acı-tatlı, rahat-mihnet, elem-lezzet hep aynı sesi verir ve aynı edada görünürler; zira, seven gönül cefayı-safayı bir bilir, derdi derman gibi görür, ızdırapları kevserler gibi yudumlar; zaman ve hâdiseler ne kadar amansız olursa olsun, durur o kımıldamadan durduğu yerde en derin bir vefa duygusuyla. Gözleri hep kendisine aralanacak kapı aralığında, yatar pusuya ve değişik dalga boyundaki teveccüh ve tecellilere açık durmaya çalışır. Sevgisini O'na saygı ve itaatle taçlandırır. Kalbi sürekli O'na inkıyat duygusuyla çarpar ve sevdiğine muhalif düşme korkusuyla tir tir titrer; titrer ve devrilmemek için de yine o biricik istinad ve istimdat kaynağına sığınır. Onun bu ölçüde sürekli sevdiğiyile muvafakat arayışı içinde olması, zamanla onu gökte ve yerde herkes tarafından sevilen bir mahbub haline getirir. Onun hesabında sadece Hak vardır; ötelere göre de olsa beklenti içinde bulunmayı aşkına ihanet sayar; ama kendi kendine gelen iltifat ve teveccühleri reddetmeyi de saygısızlık kabul eder ve ne gelirse öper, başına kor sonra da "Bunların istidraç olmalarından sana sığınırım." der inler.

Seven için aşk u iştıyak en yüksek bir paye, sevgilinin arzu ve isteklerinde eriyip gitmek de en erişilmez bir mazhariyettir. Muhabbetin mebbeinde tevbe, inâbe, evbe, teyakkuz, sabır gibi sevgiye giriş esasları; müntehâsında da aşk, şevk, iştıyak, üns, rıza, temkin.. gibi konumunun hakkını verme hususları söz konusudur. Seviyorum diyebilmek için kendinden, kendi isteklerinden arınmak, muhavere ve müzakerelerini hep O'na bağlamak, O'nu ihsas eden hususlar çerçevesinde dönüp durmak, O'nun tecelli edeceği mülâhazasıyla göz kırpmadan beklemek, bir gün mutlaka teveccüh buyurur düşüncesiyle yıllar ve yıllar boyu durduğu yerde kararlı durmak sevgi yolunun ilk âdâbıdır: Bu yolda bütün bütün sevdalanmaya muhabbet ve aşk; sürekli köpürüp duran arzu, istek, neşe ve sevince şevk; bütün bunların, insan tabiatının önemli bir derinliği haline gelmesine iştıyak; sevgilinin her türlü muamelesini gönül

hoşnutluğuyla karşılamaya rıza; duyma, hissetme, maiyyette bulunma mazhariyetinden ötürü kendinden geçme.. gibi hislere karşı dikkatli ve ölçülü davranmaya da temkin demişlerdir.

Yukarıdaki hallerden birinin insan gönlüne tam hakim olmasına göre onun tavırlarında da bir kısım değişiklikler olur: Yer yer gidip âh u efgânla inleyeceği تنها koylar arar ve içini ona döker; zaman zaman değişik iç mülâhazalara dalarak onunla hasbıhal eder; firaktan dert yanar ağlar, visal ümidiyle inşirahlara açılır, sevinç gözyaşlarıyla serinler. Bazen görmez çevresinde olup biteni, kesrette hep vahdet yaşar; bazen de huzurun mehabetiyle bütün bütün silinir gider, kendi ses ve soluğunu bile duymaz olur.

Sevgi, mârifetin bağrında boy atar, gelişir; mârifet ilimle ve iç-dış ihsaslarla beslenir. Arif olmayan sevemez; ihsasları kapalı bilgisizler de mârifete eremez. Bazen sevgi Allah tarafından kalbe atılarak iç ihsasların harekete geçirilmesi de söz konusu olabilir –ki hepimiz bazen böyle ekstradan lütuflar bekleriz– ancak, plânlarını harikuladeliklere bina ederek durgun bir bekleme başka, kıvrım kıvrım sancı içinde aktif bekleme daha başkadır. Hak kapısının sadık bendeleri beklentilerini harekete bağlar, dinamik bir duruşa geçerler; geçer ve o durgun gibi görülen halleriyle cihanlara yetecek bir enerji üreterek müthiş aktiviteler ortaya koyarlar.

Bunlar, âşık u sadıklardır ve belli hususiyetleri haizdirler: Sevgili'nin her muamelesini gönül hoşnutluğuyla karşılar ve Nesîmî gibi;

Bir bîçare âşikem ey Yâr senden dönmezem,

Hançer ile yüreğimi yar Sen'den dönmezem..

der, hep bir vefa tavrı sergilerler. Her zaman ciddi bir vuslat arzusuyla kıvranır dururlar; ama, hallerinden de asla şikayet etmezler. O'ndan başka bütün beklentileri kafalarından söker-atar, hep maiyyet rüyalarıyla oturur kalkarlar. Sohbetlerini hep sohbet-i Cânân haline getirir ve O'nun adıyla seslerini-soluklarını melekûtî bir derinliğe ulaştırırlar.

Sevgi onların canıdır; onlar, bedensiz durabilirler ama cansız edemezler. Onlara göre, cesede can hükmediyorsa artık o tende sadece Yâr sevdası olur, ağyar bulunmaz. Bu konumlarıyla onlar dünyanın en fakir ve en iktidarsızı olsalar da şahlara taç giydirecek bir mansıba sahiptirler. Küçüklükleri içinde büyük, aczleri yanında muktedir, ihtiyaçlarına rağmen

dünyaları peyleyecek kadar servet sahibi ve sönük bir mum gibi görünmelerine mukabil güneşlere fer verecek birer enerji kaynağı mesabesindeirler. Herkes onlara koşsa da onların nereye ve kime koştukları bellidir. Sığmazlar mahiyet zenginlikleriyle cihanlara. Küçük bir kıvılcıma, kıvılcımdan da öte bir hiç dönüşürler yöneldiklerinde O'na.

Bir şulesi var ki, şem-i cânın,

Fânusuna sığmaz asumânın.

diyen Galib bu ufka tercüman gibi konuşur.

Bunlar O'nsuz geçen ömrü hiç mi hiç hesaba katmaz ve O'nsuz hayatı hayat saymazlar. Bir ömr-ü heder görürler sevmeden yaşamayı ve bir avunma kabul ederler onunla alâkası olmayan keyifleri, neşeleri, hazları. Oturur kalkar her zaman aşk u şevkten dem vururlar; Fuzulî edasıyla aşk u iştihak bilmeyenleri de başka türlü (!) bir şey görürler. (ÖKBH, Allah Sevgisi)

EK METINLER:

- Allah Sevgisi (Örnekleri Kendinden Bir Hareket)
- Sevdire Bize Hep Sevdirdiklerini (Diriliş Çağrısı)
- Marifet, Muhabbet, Aşk (Kalbin Zümrüt Tepeleri 1)
- Marifet (Kalbin Zümrüt Tepeleri 2)
- İnsan-Muhabbet İlişkisi (Prizma-2)
- 32. Söz (Mühim Bir Sual, s.695)
- Allah Sevgisi (Sultanahmet Camii Vaazı_17.12.1989)
- Allah'a ve Rasulü'ne Muhabbet (Kahramanmaraş Vaazı_20.02.1976)
- Marifet: Vicdan Kaynaklı Allah Bilgisi (Süleymaniye Camii Vaazı _1/ 9.11.1989)